

Bulantı

Prof. Dr. Yeşim Öztürk

Çocuk Gastroenteroloji; Hepatoloji ve Beslenme
Uzmanı

Bulantı

- Çocuklarda iyi karakterize edilmemiş, belirsiz, genelde hemen arkasından kusmanın geldiği, izole olabilen aşırı rahatsız edici bir semptom
- Epigastriumda lokalize olmasına rağmen baş veya boyunda da hissedilebilir.

Bulantı

- Genellikle fonksiyonel gastrointestinal bozukluklarla birlikte olma eğilimindedir.
- Akut ve kronik medikal durumlarla birlikte görülür:
  - » İlaç veya toksin maruziyeti
  - » Hareket
  - » Ağrı
  - » Mutsuz anılar, duygular
- **Birçok durumla birlikte olmasına rağmen hakkında az şey biliyoruz.**

Bulanti

- Kompleks koruyucu mekanizmalardan biri

Bulantının işlevi?

- Genel olarak toksin alımında organizmayı koruyan uyarıcı bir sinyal
- Hayatta kalma şansını arttıran bir adaptasyon süreci olduğu kabul edilmektedir.

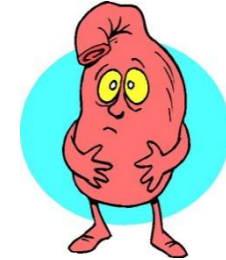
Toksine karşı defansta bulantı ve kusmanın üç evresi vardır:

1. Evre: Koku ve tat ile uyarılan **sakinma hissi**
örnek: fareler

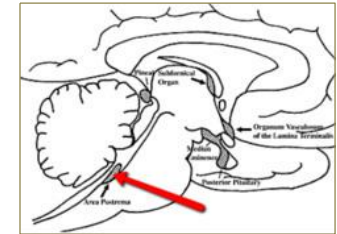

2. Evre: Gastrointestinal kanalda reseptörler tarafından toksinin belirlenmesi ve uygun bir **defans cevabının oluşturulması**nda santral refleksin devreye girmesi

Bulantı hissi santral bir refleks olarak oluşturulur, gastrik motilite inhibe edilerek toksin midede hapsedilir ve eğer gerekiyorsa yeni alınan bu toksin kusma ile dışarı atılır

3. Evre: **Area postrema**daki toksin alıcıları kanda dolaşan toksinleri belirler ve kusmayı uyarır.

Toksin defansının 4. evresini başka bir bilim adamı (*Treisman*) tanımlamıştır:

Bulanti, duyuşal uyarı veya motor kontroldeki aksaklıklara karşı aşırı duyarlı bir erken uyarı sistemidir:

- Toksin alımından farklı olarak **alışılmadık hareketin** neden olduğu duyuşal uyumsuzluk bulantı ve kusmaya yol açar.

Örnek: Motion sickness

- Kemoterapide bulantı olacağı **düşüncesi**, **anksiyete** ve motion sickness'te olduğu gibi yalancı alarmlar

yeni durumları değerlendirme

organizmanın hayatta kalması

Bulanti-kusma ilişkisi

- Kusmanın öncesinde hissedilen basit bir his değildir.
- Bulanti kusmadan daha sık, daha sıkıntı verici, daha uzun sürelidir.
- Bulantının değişik dereceleri vardır.
- Kusma, genellikle bulantıyı takip eder ancak olmadan da olur.

Tespit

- Bulanti ve kusmanın kontrolü üzerine yapılmış çalışmaların çoğu gerçekte sadece kusma üzerine yapılmıştır.
- **Ondansetron** ve **diğer 5-HT₃ reseptör antagonistleri** kemoterapiye bağlı kusmalarda etkili olmasına rağmen bulantıyı düzeltmede etkili değildir. **NK1 reseptör antagonisti (aprepitant)** de kusmaya etkili, ancak bulantıya daha az etkili

Bulantıyı uyaranlar

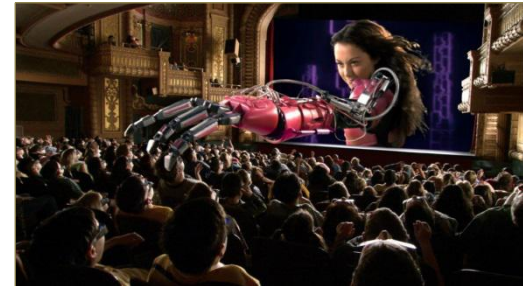
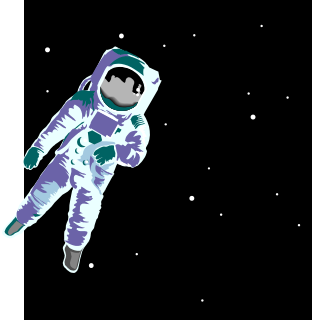

- Toksinler
- Mukozal hasarlanma
- Viseral ağrı, inflamasyon
- İlaçlar
- Hareket
- Hatıralar
- Duygular

Bulantının sık görüldüğü durumlar

- Diabet
- Gebelik
- Anestezi ve cerrahi sonrası
- Kanser kemoterapisine bağlı
- Provokatif hareketlere bağlı (Motion sickness)
  - Microgravity (uzay çalışmaları sırasında)
  - Cybersickness (IMAX filmler..)
  - Military (aircraft, airplane –fatal olabilir)
  - Tank simulatörü

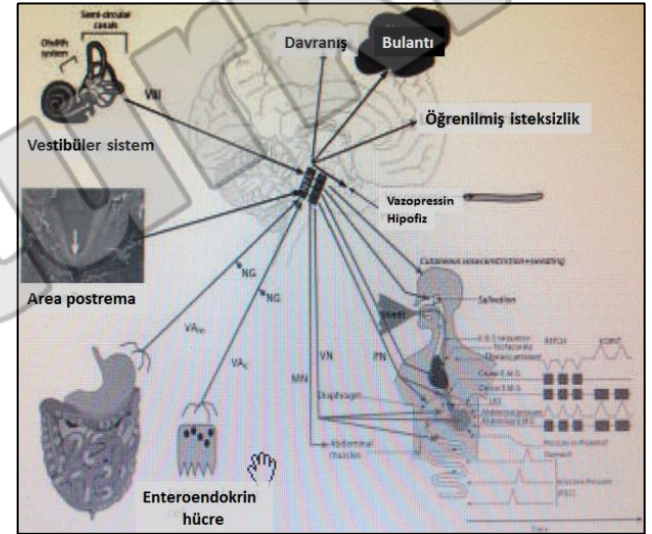

Bulantı ve kusma yolağı

Teori:

- Kusma ile aynı spektrum ve aynı mekanizma.
- Dolaşan emetojenik maddeler, vagal afferent kemo- ve mekanoreseptörler, vestibuler yolaklar area postremayı uyarır.

BU MODELİ DESTEKLEYEN SINIRLI KANIT VAR.

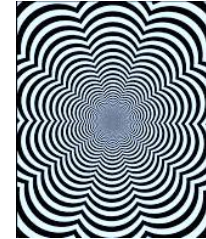
Bulantının bağlı olduğu spesifik bölge veya semptom kompleksi tanımlanamamıştır.

Bulanti yolağı

- Bulanti subjektif bir his olmasına rağmen 'motion sickness' konusunda yapılan insan ve hayvan çalışmalarında kesin fizyolojik ilişkileri tanımlanmıştır:

- » Otonomik uyarılma
- » Endokrin değişiklikler
- » Gastrointestinal dismotilite
- » Gastrik disritmiler

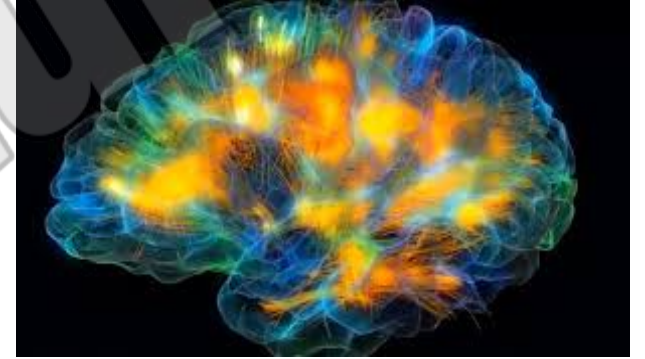
- Fonksiyonel MRG ile 'hareketin uyardığı bulantı'nın nörobiyolojisi ve nöral yolağı tanımlanmıştır.

Bulanti yolağı

Fonksiyonel MRG alışmaları ile Hareketin uyardığı bulanti hissinde, beyin bölgeleri arasında geniş bir ađ olduğu gösterilmiş

Korku ve stress ile ilgili birçok alan, limbik ve subkortikal alanlar gibi..

Bulanti hissi okulda ve işte çok rahatsız edici olduğundan ve günlük hayatı etkilediğinden pediatristler ve gastroenterologlar GI kaynaklı olsun ya da olmasın bulanti semptomunu araştırmak ve tedavi etmek durumunda kalıyorlar.

Bir tanı ya da tedavi kılavuzları yok !

Erişkinde kronik idyopatik bulantı

- Organik nedeni olmayan
- Kusmanın eşlik etmediği
- Haftada birkaç kez olan rahatsız edici bulantı
  - Erişkin 2006 Rome III kriterlerine göre fonksiyonel bulantı, bulantı ve kusma bozuklukları altında fonksiyonel kusma ve siklik kusma sendromu ile birlikte yer alır.

Çocuklarda Pediatrik Rome III kriterleri kronik idyopatik bulantıyı ayrı bir kategori olarak tanımlamamıştır.

Sekonder yakınma olarak bulantı

- Ağrı ile birlikte görülen fonksiyonel gastrointestinal bozukluklar (FGID) (fonksiyonel dispepsi, huzursuz bağırsak sendromu, abdominal migren, fonksiyonel karın ağrısı)
  - Abdominal migren
  - Siklik kusma sendromu
- Postural taşikardi sendromu (POTS)

FGID ile birlikte görülen bulantı tanımlanmadan, araştırılmadan kalıyor

Postural taşikardi sendromu

- Kronik bulantısı olan çocukların **yarısında** gösterilmiş.
- **Ortostatik tarama** veya **formal otonomik testlerle** gösterilir
- **Pozitif ortostatik tarama:** supin pozisyonundan ayakta dik pozisyona geçtikten 10 dakika sonra kalp atımında 30/dak. artış olması
- **Ortostatik semptomlar:** baş dönmesi, sersemlik, baş ağrısı, senkop, halsizlik

Bulantı - otonomik disfonksiyon

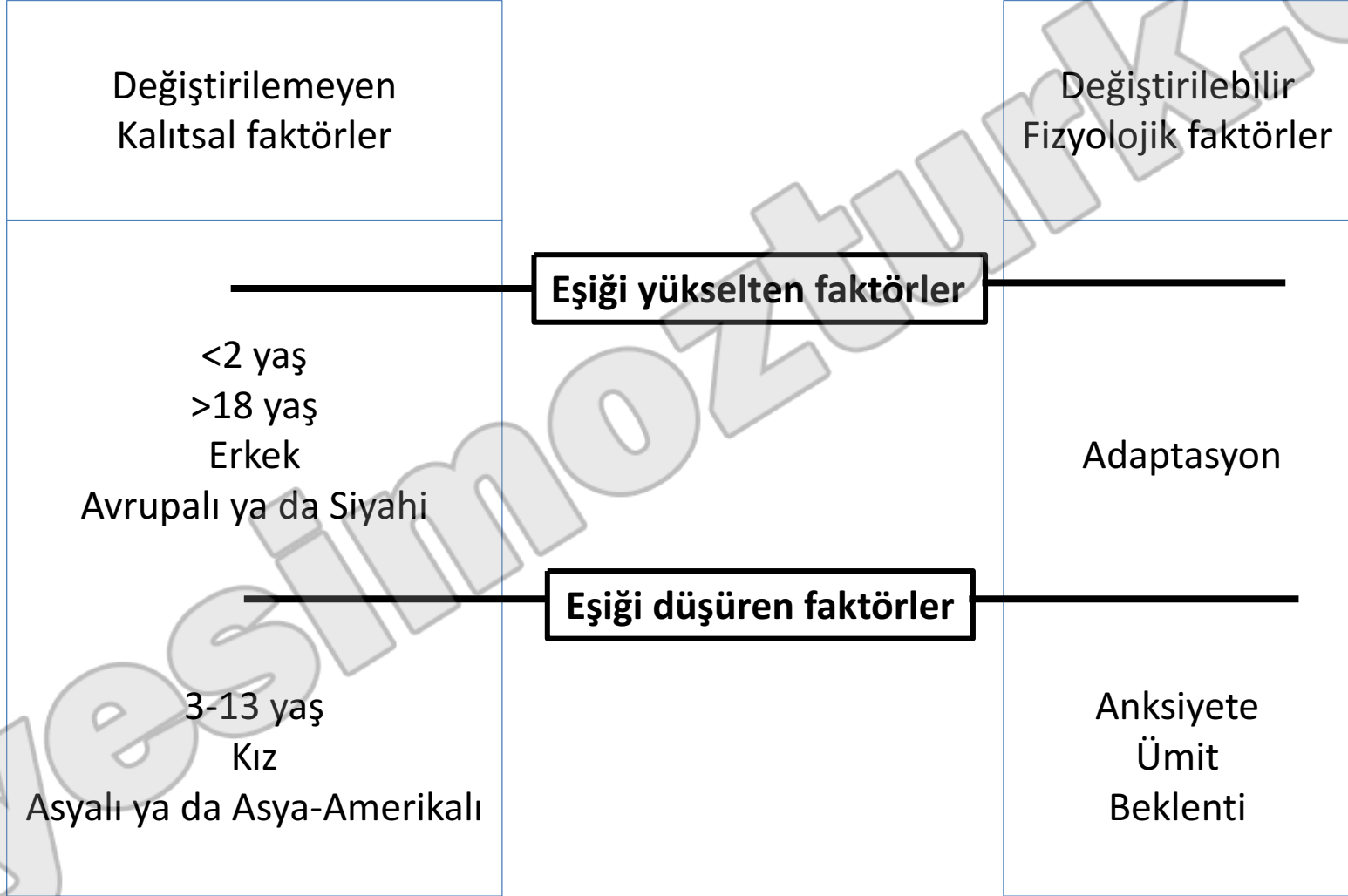
- **Sempatetik otonomik disfonksiyon ile fonksiyonel Gi yakınmalarının birlikteliği** bir çok makalede mevcut.
- Kronik üst GIS yakınması ve ortostatik intoleransı olan çocuklarda ortostazis tedavisinden sonra GIS semptomları düzelmektedir.
- Bulantının POTS ile birlikteliği otonomik bir disfonksiyon bozukluğunun göstergesi olabilir. Ortostatik semptomların tanımlanıp tedavi edilmesi birçok adölesanda bulantının düzelmesini sağlayabilir.

Bulantı ile ilgili gözlemler

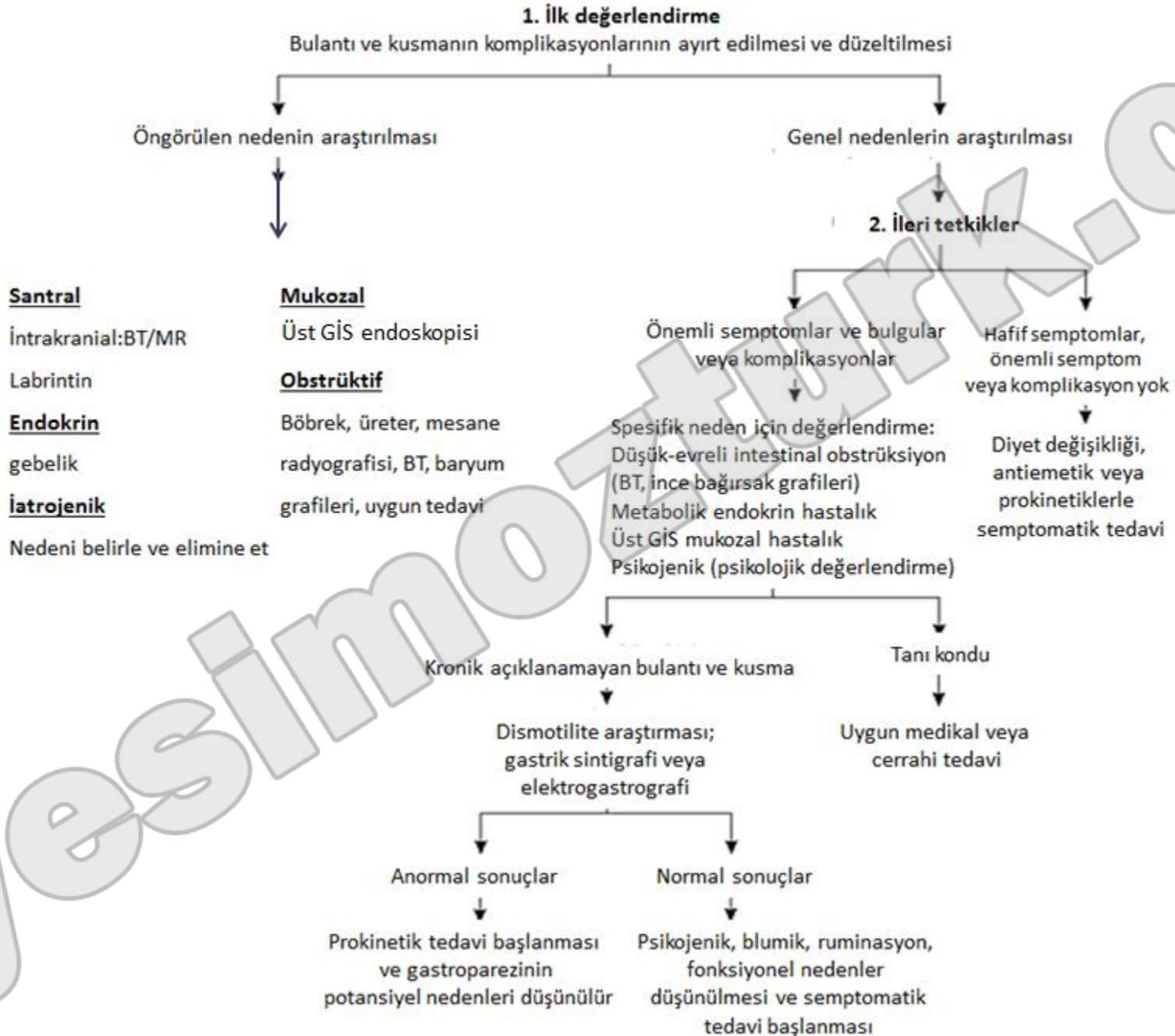

- Kronik bulantısı olan çocukların kronik karın ağrısı olan çocuklara göre **daha büyük yaşta** oldukları, ve **kızlarda** daha sık görüldüğü bildirilmiştir.
- **Anksiyete, baş ağrısı, baş dönmesi, sersemlik, yorgunluk hissi, migren, uyku problemleri, otonomik bozukluklar** bu olgularda daha sık görülür.
- Kronik bulantısı olan çocukların **birinci derece akrabalarında migren ve gastroözofageal reflü hastalığı** kronik karın ağrısı olanlara göre daha siktir.
- **Eklem hiper mobilitesi** olan insanlarda daha sık görülür.

Bulantıya eşlik ettiği düşünölen faktörler

Bulantıda klinik değerlendirme

Laboratuvar

Organik etyolojiyi bulmak için çok tetkik yapılmaktadır

- Serolojik testler
- Metabolik testler
- Beyin görüntüleme
- Abdominal BT, MR
- Mide ve safra kesesi boşalma taramaları
- Üst gis endoskopisi

Alarm semptomları

- Safralı ya da kanlı kusma
- Kilo kaybı
- Sabah baş ağrıları ve kusma
- Nörolojik bulgular

Anamneze göre;

- Alerjik bozukluklar-eozinofilik özofajit/gastrit
- İBH
- Çölyak hastalığı
- H. pylori gastriti

Bulantıda tedavi

Spesifik klinik özellikleri hedef alan bireyselleştirilmiş tedavi

---

- **Ortostatik intoleransta** (sersemlik, çarpıntı, titreme, vs.) basit yaklaşımlar bulantıyı geçirir:
  - su ve tuz alımını arttırmak,
  - yaşam tarzını değiştirmek - düzenli uyku ve egzersiz,
  - düşük doz mineralokortikoid (*fludrokortizon*)
- Migren özellikleri varsa antimigren tedavisi: triptanlar, beta-blokörler, antiepileptikler

Tedavi

■ Ampirik farmakolojik tedavi

– Her zaman etkili değil, ancak hâla en geğerli tedavi şekli

- Düşük doz **trisiklik antidepresanlar** (örn. Amitriptilin)
  - Antimigren ve visseral analjezik etkileri vardır. GABAerjik yolla noradrenalin ve serotonin sinir yollarını etkiler. Ciddi antikolinergik yan etkileri vardır.
- Diğer antimigren proflaktik ilaçlar - **propranolol** ve **topiramet**: amitriptilin ile aynı etkinliğe sahip. Antimigren ve antiepileptiklerin siklik kusma gibi sendromlarda etkili olduğu bilinmektedir. Bu ajanlar bulantıda da etkili olabilir.

Tedavi

- **Ampirik farmakolojik tedavi**

- asit baskılayıcılar, 5-HT₃ antagonistleri (ondansetron), migren tedavisi, otonomik disfonksiyon tedavisi
- Zencefil 1g/gün – postoperatif, hareket kaynaklı, hiperemezis gravidarum
- STW5 (Iberogast-bitkisel ilaç karışımı)

Kovacic K, et al. Curr Gastroenterol Rep 2014;16:395

Tedavi

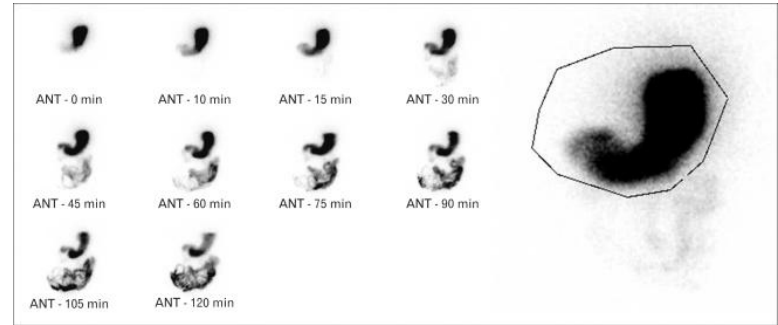
- **Siproheptadin:**

- Antihistaminik, antiseratonerjik
- Migren proflaksisi ve fonksiyonel bağırsak hastalıkları tedavisinde kullanılır.
- Siproheptadinin gastrik fundustaki 5-HT_{2A} ve 5-HT_{2B} reseptörlerini antagonize etmesi gastrik akomodasyonu düzelterek fonksiyonel dispepside yarar sağladığı bildirilmektedir. Dispepsi, erken doyma, postprandiyal şişkinlik, epigastrik ağrı ile birlikte olan bulantının tedavisinde işe yarayabilir.

Tedavi

- **Prokinetik ajanlar:** mide boşalması yavaşlamış hastalarda yararlıdır. Bu ilaçların doğasında antiemetik özellik vardır. İlaç etkileşimleri (eritromisin) ve yan etkileri (metoklopramid) bu ilaçların kullanımını kısıtlamaktadır.

- Eritromisin
- Metoklopramid
- Domperidon

Tedavi

- **Psikososyal yaklaşım önemli**

- Kronik bulantılı çoğu hastada anksiyete vardır, bu hastalarda psikiyatrinin de işin içinde olduğu multidisipliner yaklaşım gerekir. Stresi azaltmaya yönelik bilişsel-davranışsal tedavi, hipnoterapi, biofeed-back ..

Sonuç

Çocuklarda bulantının tanı kriterleri, eşlik ettiği klinik durumlar ve tedavisi konusunda ayrıntılı çalışmalara ihtiyaç vardır.

yesimmozturk.com

teşekkürler